

INNHOLD

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
1. INNLEDNING	4
2. REGISTRERINGENE	7
2.1. Tidsrom og deltagere	7
2.2. Registrering i felt og registrerte områder	8
2.3. Kartfesting og beskrivelse av de registrerte kulturminnene	9
3. AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER	
3.1. Presisering av automatisk fredete kulturminnetyper	10
3.2. Liste over registrerte, automatisk fredete kulturminner	12
LITTERATUR OG KILDER	20

FORORD

Stortinget vedtok 8. oktober 1992 at Søndenfjeldske dragonregiment (Kavaleriet), Hærens jegerskole og Trandum tekniske verksted skulle flyttes til Rødsmoen i Åmot kommune. Avgjørelsen ble fattet som en del av vedtaket om utbygging av Gardermoen til hovedflyplass for Østlandet.

I brev av 18. november 1992 anmodet Hedmark fylkeskommune Universitetet i Oslo, ved Institutt for arkeologi, kunsthistorie og numismatikk (IAKN), om å foreta registrering av automatisk fredete kulturminner på Rødsmoen. Universitetets Oldsaksamling utførte registreringene i 1993 og 1994.

Resultatene fra registreringene i 1993 foreligger i rapporten "Kavaleriet til Åmot. Registreringer av automatisk fredete kulturminner". Denne rapporten omhandler deler av både leirområdet og øvelsesområdet. Etter registreringene i 1994 er det utarbeidet to rapporter, hvor resultatene fra 1993 er inkorporert. Dette gjelder "Kavaleriet til Åmot. Registrering av automatisk fredete kulturminner. II. Øvelsesområdet" og foreliggende rapport "Kavaleriet til Åmot. Registreringer av automatisk fredete kulturminner. III. Leirområdet".

Den foreliggende rapporten er utarbeidet av prosjektleder Bodil Holm Sørensen. Rapporten bygger delvis på Oldsaksamlingens registreringsrapport fra 1993.

Prosjektet takker Forsvarets bygningstjeneste (tiltakshaver), representert ved overarkitekt Anne Marie Stenmark, for godt samarbeid.

Oslo, desember 1994

Bodil Holm Sørensen
prosjektleder

SAMMENDRAG

Registreringsområdet er ca 5 km² stort. Det er noe større enn området omfattet av reguleringsplan for Kavaleriet Rødsmoen (Kildemarka). Registreringen startet i 1993 og ble avsluttet i 1994. Det er påvist 98 automatisk fredete kulturminner, hvorav 59 kulturminner ble registrert i 1993. Disse er omtalt i forannevnte rapport fra 1993.

Kulturminnene fordeler seg slik:

- 1 Fangstgrop
- 6 Flatmarksmiler
- 1 Gravhaug
- 10 Groper med ukjent funksjon
- 1 Hulvei
- 1 Jernfremstillingsplass
- 1 Kavlevei
- 1 Koksteinsforekomst
- 67 Kullgroper
- 1 Løsfunn
- 1 Røys
- 7 Tjæremiler

Kulturminnene viser at menneskene har utnyttet området og dets ressurser gjennom en stor del av forhistorisk tid og historisk tid. De fleste kulturminnene er fra jernalderen og middelalderen, det vil si perioden ca 500 f.Kr. - 1537 e.Kr.

1. INNLEDNING

I forbindelse med konsekvensutredningene for en eventuell relokalisering av Søndenfjeldske Dragonregiment (SDR), engasjerte Hedmark fylkeskommune i 1991 ENCO A/S til å utrede kulturminnebestanden på Rødsmoen i Åmot kommune.

ENCO A/S påviste usedvanlig få automatisk fredete kulturminner i området. I sin rapport av 15. november 1991 betegnet firmaet "kulturminnepotensialet i området for å være middels stort" (Aase og Ulsnæs 1991).

Som en del av vedtaket om utbygging av Gardermoen til hovedflyplass, fattet Stortinget 8. oktober 1992 vedtak om å flytte Søndenfjeldske dragonregiment (Kavaleriet), Hærens jegerskole og Trandum tekniske verksted til Rødsmoen (Rena leir).

Hedmark fylkeskommune anmodet i 1992 Universitetets Oldsaksamling om å foreta tilleggsregistrering innenfor planområdet.

Registreringene i 1993 og 1994 ble utført med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 9. Disse registreringene viste imidlertid at det lå et betydelig antall automatisk fredete kulturminner som forsvarrets planlagte utbygging ville komme i konflikt med.

Universitetets Oldsaksamlings styre oppnevnte 14.februar 1994 følgende styringsgruppe for det arkeologiske Rødsmoprojektet:

Førstekonservator Perry Rolfsen, Universitetets Oldsaksamling (formann)

Tidl. direktør Tore Fossum, Norsk Skogbruksmuseum

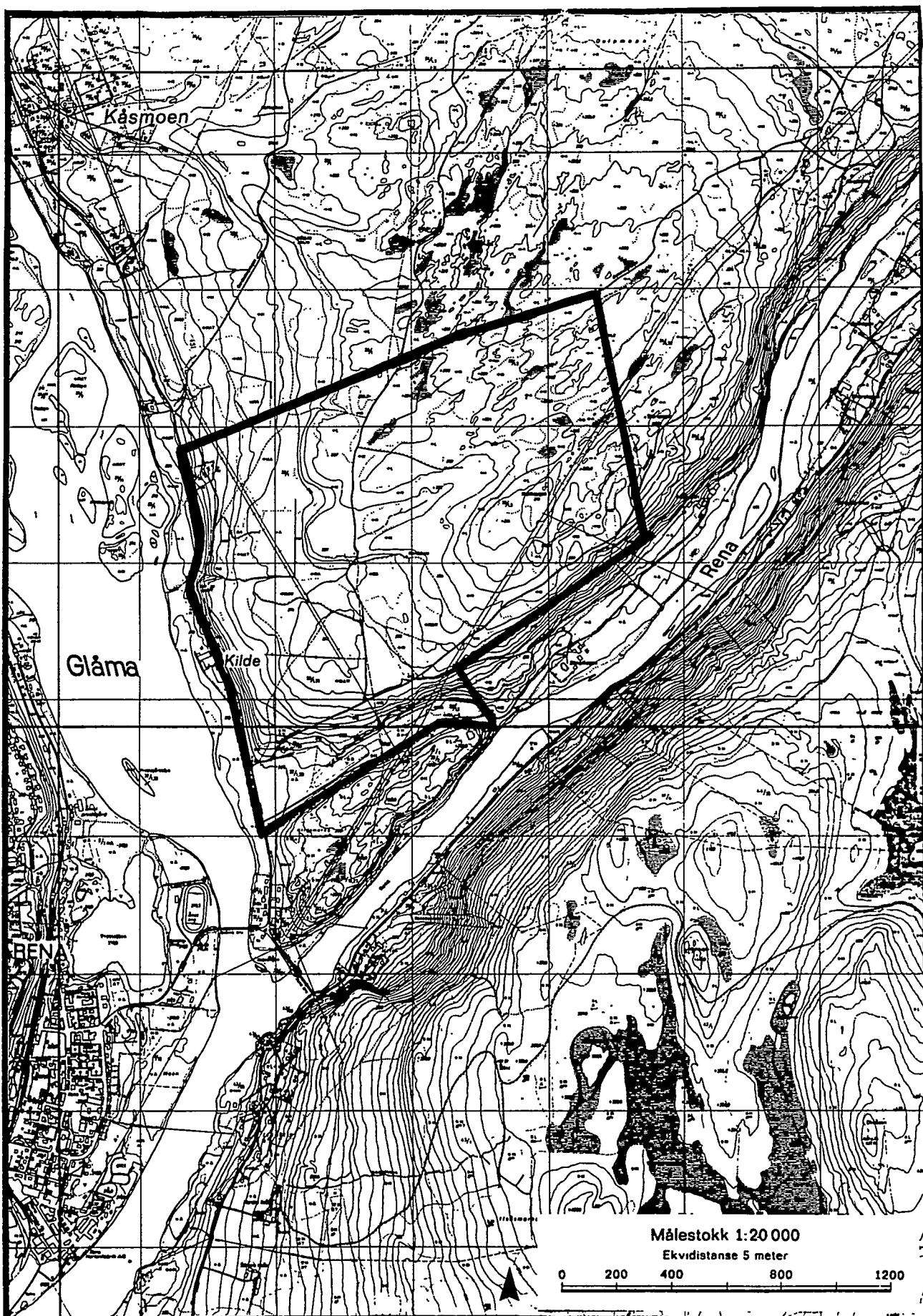
Forsker Jan Henning Larsen, Universitetets Oldsaksamling

Kulturvernleder Elisabeth Seip, Hedmark fylkeskommune

Professor Einar Østmo, Universitetets Oldsaksamling

Den 23. mars 1994 vedtok Universitetets Oldsaksamling frigivelse av de automatisk fredete kulturminner under forutsetning av at det ble foretatt arkeologiske undersøkelser forut for utbyggingen, samt at tiltakshaver dekket kostnadene til undersøkelsene i henhold til lov om kulturminner av 9. juni 1978.

I 1994 er det foretatt store arkeologiske undersøkelser i leirområdet og materialet fra disse er under bearbeidelse. En oversikt over dette arbeidet vil foreligge i årsrapport 1994 for "Rødsmoprojektet".

Figur 1. Kart over registreringsområdet. Nedfotografert utsnitt av ØK CT 073-5-2 og CT 074-5-4.

2. REGISTRERINGENE

2.1. Tidsrom og deltagere

Registreringene i felt i 1993 ble ledet av magister Magne Thorleifsen. Arbeidet er omtalt i foran nevnte rapport fra 1993.

Registreringen i 1994 ble foretatt i tiden 13. juni - 26. august.

Foruten prosjektledelsen (3 personer) har til sammen 49 personer deltatt i registreringen, herunder feltledere, feltassistenter og feltarbeidere. Feltlederne var arkeologer og viderekommende arkeologistudenter med lang erfaring, feltassistentene var arkeologistudenter og feltarbeiderne var lokal arbeidskraft med god lokalkunnskap. Deler av mannskapet utførte samtidig utgravninger i leirområdet.

Registreringene var i hovedsak delt i systematisk registrering etter steinalderlokaliteter, som ikke er synlige over markoverflaten, og synlige kulturminner. I enkelte områder av leirområdet ble det dessuten søkt systematisk etter jernfremstillingsplasser, som ikke er synlige over markoverflaten.

Prosjektmedarbeider Joel Boaz var ansvarlig for steinalderregistreringene. Totalt ble det brukt 10 ukeverk til dette arbeidet.

Prosjektleder Bodil Holm Sørensen og prosjektmedarbeider Lars Erik Narmo var ansvarlig for registreringen av synlige kulturminner. Totalt ble det brukt 18 ukeverk til dette arbeidet.

Totalt er det brukt 28 ukeverk til registrering av kulturminner i leirområdet i 1994.

2.2. Registrering i felt og registrerte områder.

Steinalderregistreringen

Steinalderregistreringene ble utført av den ansvarlige prosjektmedarbeideren, en feltleder, en feltassistent og i perioder en eller flere feltarbeidere.

Metoden som ble benyttet, var prøvestikking. Prøvestikkene var normalt ca 60 cm i diameter og 50 cm dype. Alle løsmasser ble såldet gjennom såld med 4 x 4 mm maskevidde. Løsmassene ble vannsåldet hvis mulig, ellers ble de tørrsåldet.

Det var ikke mulig å foreta prøvestikking med like stor grad av intensivitet alle steder, og det var derfor nødvendig med en prioritering innenfor området. I første omgang registrerte vi i de landskapsformasjoner som ved tidligere erfaring har vist seg å være de mest sannsynlige stedene for steinalderlokaliteter.

Registreringsarbeidet ble derfor konsentrert om områder med umiddelbar nærhet til vann: partier langs bekker og myrdrag. Prøvestikking ble også utført på høydedraget med utsikt over Glomma.

Registrering av synlige kulturminner

Registreringene ble utført av flere lag, der det ble lagt vekt på å registrere større, sammenhengende områder. Under feltarbeidet ble det brukt jordbor, spade, graveskje og såld.

Det ble foretatt prøvestikking med spade og jordbor i synlige strukturer og i noen grad omkring disse.

Det ble gjennomført en systematisk prøvestikking etter jernfremstillingsplasser omkring myrer og våtmark.

Det ble dessuten utført en maskinell flateavdekking av veitrasèen til leirområdet der denne ville berøre Svenskejordet.

2.3. Kartfesting og beskrivelse av de registrerte kulturminnene

De automatisk fredete kulturminnene ble direkte avmerket på kart i målestokk 1:5000. Kulturminnene ble målt opp og beskrevet, og for hvert registrert kulturminne og kulturminnefelt ble det fylt ut et standard skjema. Skjemaene er arkivert ved Universitetets Oldsaksamling.

Det ble dessuten foretatt kontroll av de kulturminnene som ble registrert i 1993. I flere tilfeller ble kulturminner omklassifisert.

På grunnlag av fornyet vurdering etter sommerens undersøkelser er det tatt ut en rekke kulturminner som er omtalt i rapporten fra 1993. Dette gjelder noen få groper med ukjent funksjon omkring Blestermyrvegen, samt en del groper med ukjent funksjon nord for Gamle Rødsvegen på Kilde (Gnr/Bnr: 32/1,20) som trolig er fra etterreformatorisk tid og således neppe er automatisk fredet.

Følgende R nummer fra 1993 utgår som automatisk fredete kulturminner:

R 146, R 168, R 170, R 172, R 181, R 185, R 186, R 187, R 188, R 193, R 194, R 195, R 196, R 197, R 198, R 209, R 212, R 214b, R 214c, R 235, R 236, R 237, R 252, R 253, R 254, R 255, R 256, R 257, R 258 og R 259.

Statens kartverk ved Vidar Dalen har lagt inn kulturminnene på flyfoto og de er konstruert på Økonomisk kartverk 1:5000. Det er disse kartene som er anvendt i rapporten. Vi gjør oppmerksom på at en eksakt avgrensning av kulturminnene ikke fremgår på grunn av størrelsen av symboler på kartene.

Noen av kulturminnene er ikke innlagt av Statens kartverk, fordi de ble registrert etter at dette arbeidet var slutført. Dette gjelder R 240, R 402, R 440, R 696 og R 707.

Disse kulturminnene er kartfestet av prosjektet. Vår oppmåling er tilstrekkelig, men sannsynligvis ikke eksakt. Oppmålingen er derfor ikke juridisk bindende.

3. AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER

3.1. Presisering av automatisk fredete kulturminnetyper

I det følgende gis det en presisering av registrerte, automatisk fredete kulturminner på Rødsmoen.

Fangstgrop er en gravd grop for fangst av elg, ulv eller bjørn. Enkeltliggende fangstgroper kan skrive seg fra fangst av ulv eller bjørn, mens fangstgroper som ligger i rekker i lengre systemer er beregnet på elg. Datering: Eldre jernalder - nyere tid, ca 300 f.Kr. - 1800-tallet.

Flatmarksmile er et sted der man har fremstilt trekull i miler over bakkenivå. Det finnes to hovedtyper: reismile og liggemile. I reismilene er veden reist og disse har rund form. I liggemilene er veden lagt horisontalt, og disse er rektangulære. Datering: Sein middelalder og nyere tid, ca 1400 - 1800-tallet.

Gravhaug er en oppbygd haug der ett eller flere mennesker er gravlagt. Datering: Jernalder, 500 f.Kr. til 1000 e.Kr.

Grop med ukjent funksjon er en gravd grop der sikker funksjonsbestemmelse først kan fastslås ved nærmere undersøkelser. Datering: Forhistorisk tid, middelalder og nyere tid.

Hulvei er veifar dannet ved slitasje og erosjon slik at veien utgjør en forsenkning i markoverflaten, oftest påvist i skrånende terreng. Datering: Forhistorisk tid, middelalder og nyere tid.

Jernfremstillingsplass er et sted der det er produsert jern av myrmalm eller lokaliteter der det er påvist slag. Datering: Jernalder og middelalder, ca 200 f.Kr - 1400 e.Kr.

Kavlevei er en vei av trestokker og/eller steinheller som brulegging over våtlandt mark. Datering: Forhistorisk tid, middelalder og nyere tid.

Koksteinsforekomst består av varmpåvirket, oppsprukket stein som har vært brukt til koking og oppvarming. Kokstein ofte er lokalisert til boplasser. Datering: Jernalder, middelalder og nyere tid.

Kullgrop er en gravd grop der det er fremstilt kull til bruk i jernproduksjon og smiing. Datering: Vikingtid og middelalder, hovedsakelig perioden fra 800 til 1400 e. Kr, men også nyere tid.

Løsfunn betegner gjenstander av kulturhistorisk verdi. Datering: Forhistorisk tid og middelalder.

Røyser er konsentrasjon av stein bygget av mennesker i forbindelse med dyrkning. Datering: Forhistorisk tid, middelalder og nyere tid.

Tjæremile er en gravd grop, der det er fremstilt tjære. Datering: Middelalder til nyere tid, ca. 1000 e.Kr - 1900-tallet.

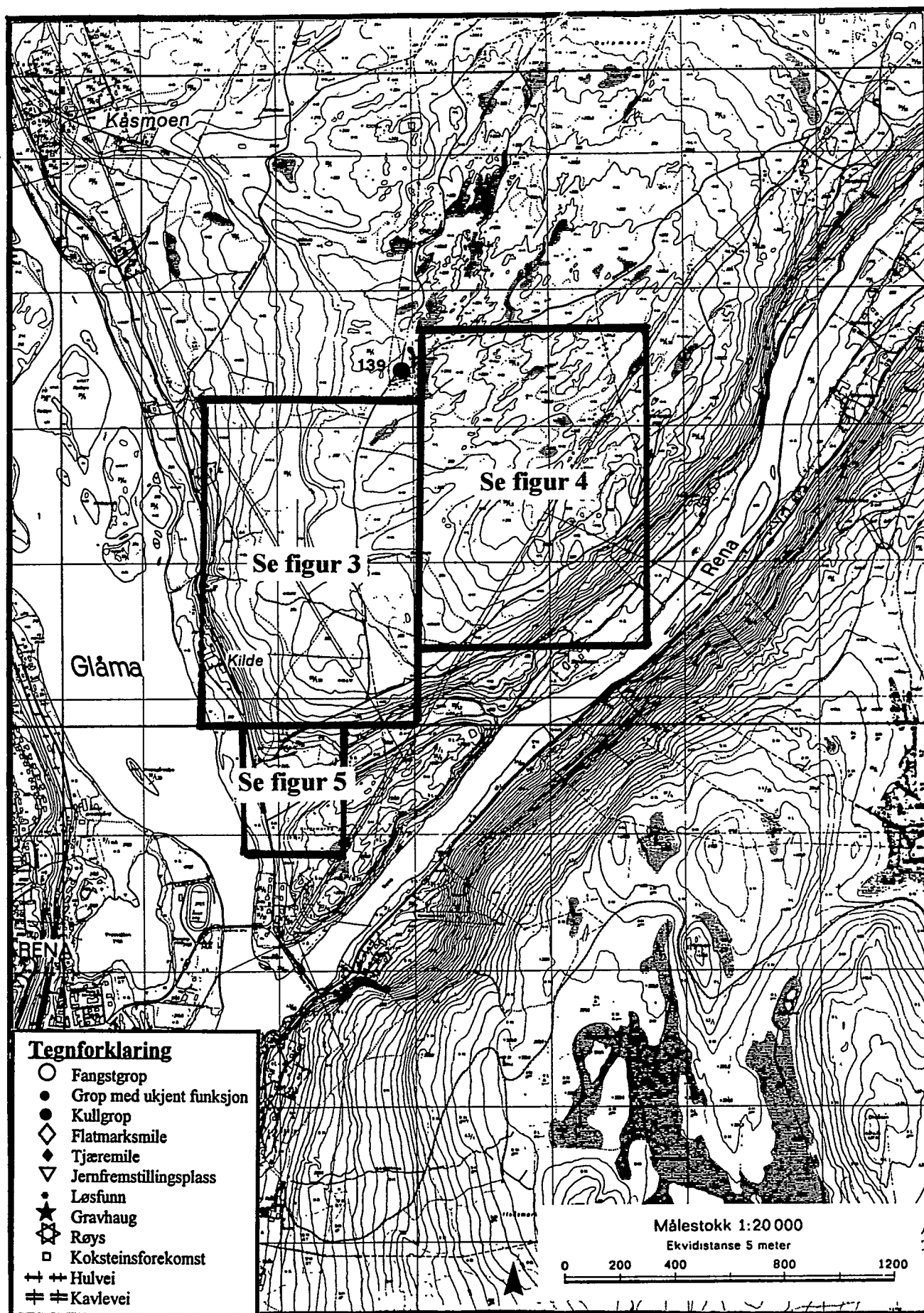
3.2. Liste over registrerte, automatisk fredete kulturminner

FORNMINNE-NUMMER	FORNMINNETYPE	GNR/BRNR	ØK-BLAD	FIGUR
R 139	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	2
R 141	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 142	Grop med ukjent funksjon	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 143	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 144 a-b	Kullgrop (a)	33/1,2	CT 074-5-4	3
	Grop med ukjent funksjon (b)			3
R 145	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 147	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 148	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 149	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 164	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 167	Flatmarksmile/reismile	32/1	CT 074-5-4	3
R 169	Flatmarksmile/liggemile	32/1	CT 074-5-4	3
R 171	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 173	Fangstgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 174	Grop med ukjent funksjon	32/1	CT 074-5-4	3
R 175	Grop med ukjent funksjon	32/1	CT 074-5-4	3
R 176	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 177	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 178	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 179	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 180	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 182	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 183	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 184	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 191	Gravhaug	32/71	CT 073-2-3	5
R 199	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 200	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3

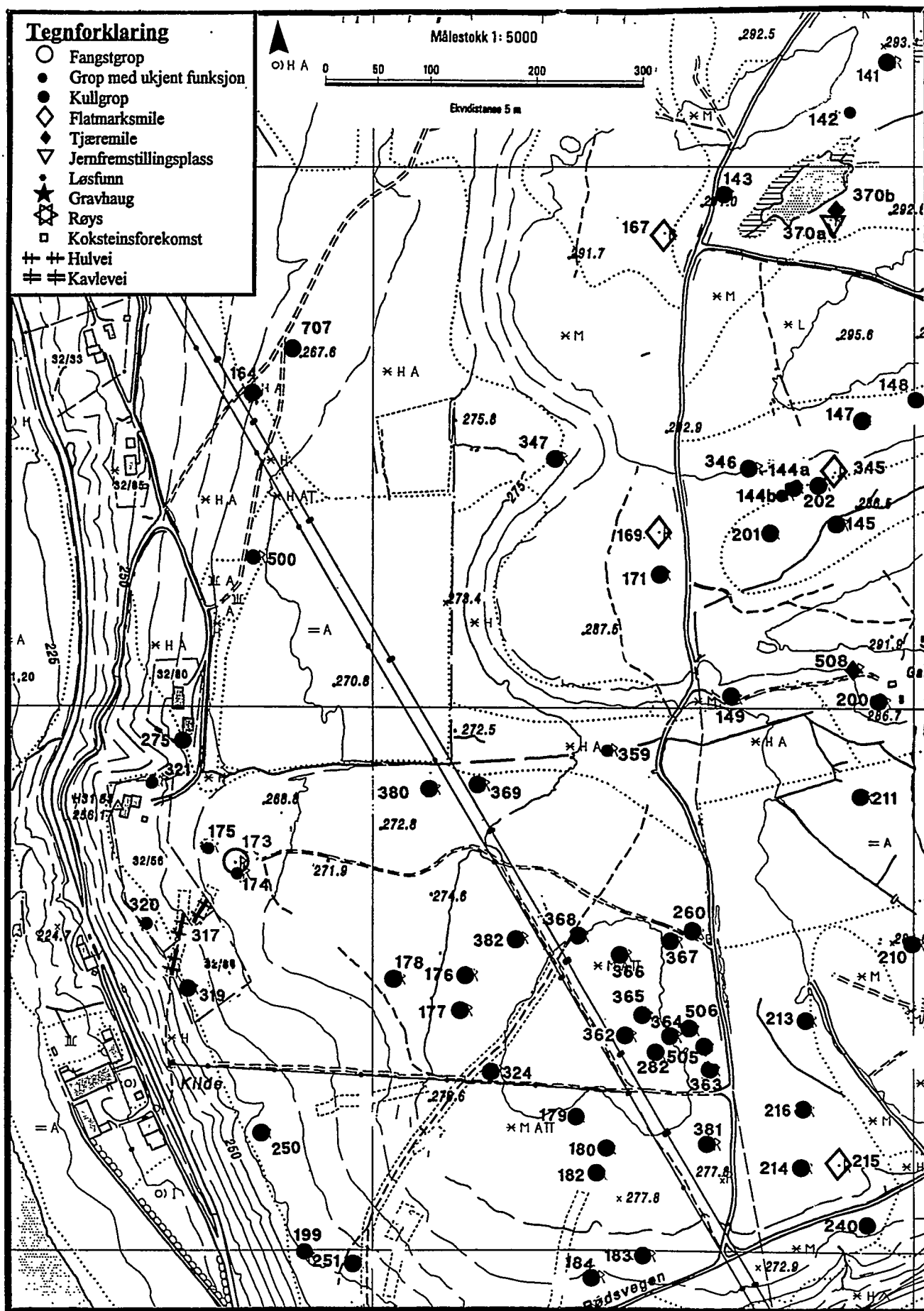
FORNMINNE- NUMMER	FORNMINNETYPE	GNR/BRNR	ØK-BLAD	FIGUR
R 201	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 202	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 203	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 204	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 205	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 206	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 207	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 208	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 210	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 211	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 213	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 214	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 215	Flatmarksmile/liggemile	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 216	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 217	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 218	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 219	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 230	Flatmarksmile	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 231	Flatmarksmile/liggemile	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 232	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 233	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 234	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 238	Røys	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 239	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 240	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 250	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 251	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 260	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 275	Kullgrop	32/80	CT 074-5-4	3
R 280	Koksteinsforekomst	33/2,3	CT 073-2-3	5
R 282	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 317	Hulvei	32/1,20	CT 074-5-4	3

FORNMINNE- NUMMER	FORNMINNETYPE	GNR/BRNR	ØK-BLAD	FIGUR
R 319	Kullgrop	32/88	CT 074-5-4	3
R 320	Grop med ukjent funksjon	32/1,20	CT 074-5-4	3
R 321	Grop med ukjent funksjon	32/56	CT 074-5-4	3
R 324	Kullgrop	32/1,20	CT 074-5-4	3
R 336	Kullgrop	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 345	Flatmarksmile/liggemile	32/1,2	CT 074-5-4	3
R 346	Kullgrop	32/1,2	CT 074-5-4	3
R 347	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 359	Grop med ukjent funksjon	32/1	CT 074-5-4	3
R 362	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 363	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 364	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 365	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 366	Kullgrop	32/56	CT 074-5-4	3
R 367	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 368	Kullgrop	32/56	CT 074-5-4	3
R 369	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3
R 370 a-b	Jernfremstillingsplass (a) Tjæremile (b)	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 380	Kullgrop	32/56	CT 074-5-4	3
R 381	Kullgrop	32/56	CT 074-5-4	3
R 382	Kullgrop	32/56	CT 074-5-4	3
R 402	Kullgrop	32/1,20	CT 074-5-4	4
R 440	Kavlevei	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 452	Løsfunn	32/1,10	CT 073-2-3	5
R 500	Grop med ukjent funksjon	32/1	CT 074-5-4	3
R 505	Kullgrop	32/1,20	CT 074-5-4	3
R 506	Kullgrop	32/1,20	CT 074-5-4	3
R 507	Tjæremile	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 508	Tjæremile	33/1,2	CT 074-5-4	3
R 509	Grop med ukjent funksjon	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 510	Tjæremile	33/1,2	CT 074-5-4	4

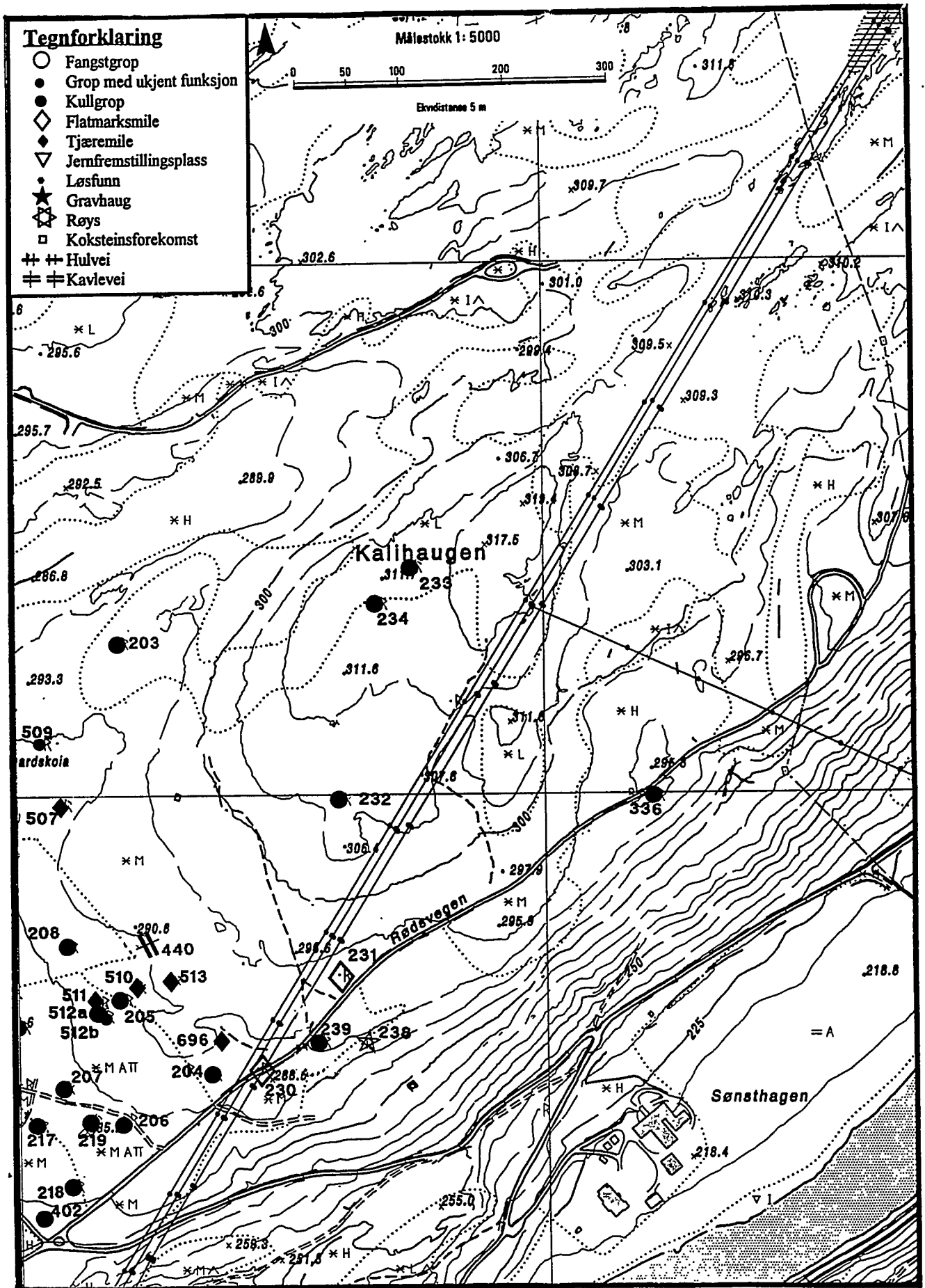
FORNMINNE- NUMMER	FORNMINNETYPE	GNR/BRNR	ØK-BLAD	FIGUR
R 511	Tjæremile	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 512 a-b	Kullgrop (a) Grop med ukjent funksjon (b)	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 513	Tjæremile	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 696	Tjæremile	33/1,2	CT 074-5-4	4
R 707	Kullgrop	32/1	CT 074-5-4	3

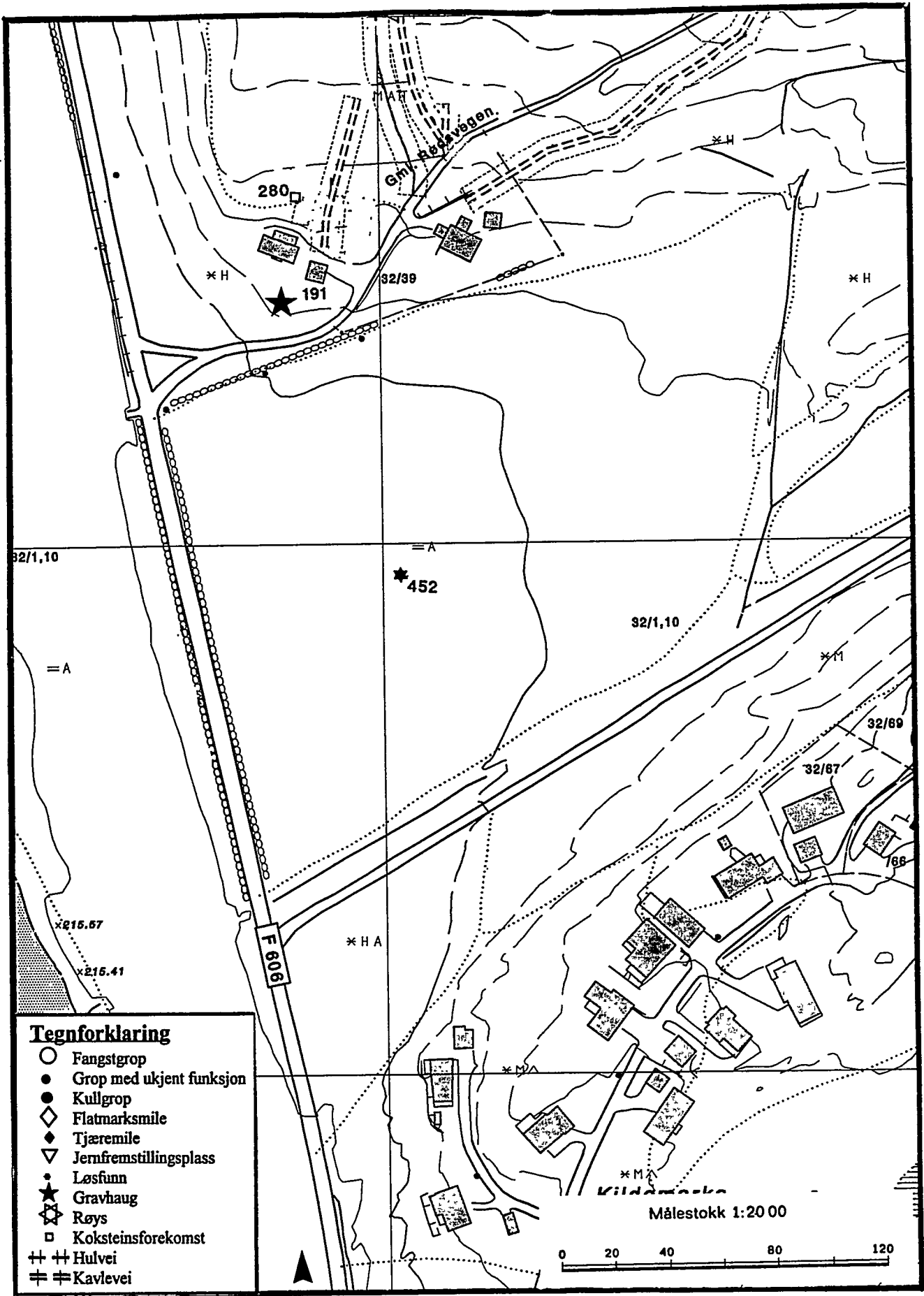
Figur 2. Oversiktskart over registreringsområdet med kulturminner og kartutsnitt, figurene 3, 4 og 5. Utsnitt av ØK CT 073-5-2 og CT 074-5-4.

Figur 3. Kulturminner i vestre del av registreringsområdet. Utsnitt av ØK CT 074-5-4.

Figur 4. Kulturminner i østre del av registreringsområdet. Utsnitt av ØK CT 074-5-4.

Figur 5. Kulturminner i søndre del av registreringsområdet. Forstørret utsnitt 1:2000 av ØK 073-5-2.

LITTERATUR OG KILDER

Aase og Ulsnæs 1991: *Relokalisering av SDR. Kulturminneundersøkelser 1991*. Environmental Consultants A/S. Sandvika.

Bloch-Nakkerud, Tom 1987: *Kullgropen i jernvinna øverst i Setesdal*. Varia 15. Universitetets Oldsaksamling. Oslo.

Bergström, Hilding 1947: *Handbok för kolare*. Uppsala.

GEOfuturum A/S 1994. *Hulveier og Åkerreiner på Rødsmoen*. Ås/Hamar.

Jacobsen, Harald 1989: Et rekonstruert fangstanlegg ved Dokkfløyvatn. *Viking*. Bind LII. Oslo.

Jacobsen, Harald 1993: *Naturens tilfeldighet - menneskets glede. Bruken av resursar ved Dokkfløyvatn gjennom 8000 år*. Østre Gausdal.

Kulturminner i skog 1992: Landbruksdepartementet og Det norske Skogselskap. Aalde, Oluf (red). Oslo.

Larsen, Jan Henning 1991: *Jernvinna ved Dokkfløyvatn. De arkeologiske undersøkelsene 1986 - 1989*. Varia 23. Universitetets Oldsaksamling. Oslo.

Lillevold, Eyvind 1967: *Åmot Bygdebok: Garder og slekter*. Elverum Trykk, Elverum.

Luthen, Eivind 1994: *Vurdering av pilgrimsveien gjennom Åmot kommune: Spesielt kulturområdet Nesvängen-Løpet*. Upublisert trykk, Rena.

- Mikkelsen, Egil 1986: Fangst- og kullmilegeoper - vanligste fornminner i Hedmark. Arkeologiske undersøkelser på Grundset i 1984. *Alfarheim. Årbok for Elverum. Nr. 1. 1986.* s.14-29.
- Narmo, Lars Erik 1991: *Jernvinna i Gausdal og Valdres - et fragment av middelalderens økonomi.* Upublisert hovedfagsavhandling, Universitetet i Bergen.
- Oldsaksamlingen 1993: *Kavaleriet til Åmot, Registrering av automatisk fredete kulturminner.* Oslo 1993.
- Oldsaksamlingen 1994: *Kavaleriet til Åmot, Registrering av automatisk fredete kulturminner. II. Øvelsesområdet.* Oslo 1994.
- Owrenn, Per Erik Sønsthagen 1994: *Alfarveien og Pilgrimsleden gjennom Åmot og Sør-Østerdalen. Henvisning til historiske kilder.* Upublisert trykk, Rena.